

VÝZNAM STUDENTSKÝCH PROJEKTŮ PRO ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ (SILNÁ OSOBNOST ZVLÁDNE NÁROČNÉ ÚKOLY)

Šárka Hermanová, Vladislav Kos, Jitka Vegrichová

V příspěvku se zaměříme na téma studentských projektů a jejich pozitivní dopad na řízení kariéry i rozvíjení potřebných kompetencí pro trh práce. Čím více se reálné problémy z praxe, na kterých žáci či studenti pracují projektově, promítají do výuky, tím je vzdělávání efektivnější.

Dnes se často setkáváme s pojmy:

- Kooperativní/kolaborativní učení
- Zážitkové učení
- Projektové/problémové učení

Co přesně tyto termíny znamenají a co mají tyto vzdělávací metody společné?

Kooperativní/kolaborativní učení je zastřešující termín pro různé vzdělávací přístupy, které zahrnují společné intelektuální úsilí studentů a učitelů. Studenti obvykle pracují ve skupinách po dvou a více, vzájemně hledají řešení nějakého problému nebo zpracovávají určitý projekt. Kolaborativní učení představuje významný posun od typického prostředí zaměřeného na frontální výuku učitele. Vyučující, kteří používají přístupy kolaborativního učení, mají tendenci o sobě přemýšlet méně jako o těch, kdo jsou nositelé znalostí, a více jako o odborných mentorech, kteří provázejí studenty v jejich procesu učení.

Zážitkové učení je metodologie, ve které pedagogové cíleně zapojují studenty do přímé zkušenosti a cílené reflexe za účelem rozvíjet jejich znalosti a dovednosti.

Projektové/problémové učení (Project Based Learning) je metoda zaměřená na přípravu studentů na reálný svět. Vyžaduje, aby studenti řešili skutečné problémy z praxe a díky tomu zlepšuje výsledky učení studentů tím, že podporuje jejich schopnosti a dovednosti při aplikaci znalostí, řešení problémů a sebeřízení vlastního učení. Navíc významně posiluje týmovou spolupráci, kdy každý ze členů týmu má přidělenou určitou roli a plní dílčí úkoly, které vedou k úspěšnému řešení problému.

Výše zmíněné metody jsou velmi detailně prozkoumány a popsány v odborné literatuře. Za úvahu však stojí pozastavit se nad tím, jaké mají pozitivní dopady na studenty, ať už v prostředí základních či středních škol, nebo univerzit. Principiálně nehraje roli, zda pracujete s žáky ZŠ, SŠ nebo studenty VŠ, podstatou je poskytovat příležitosti. Tyto formy učení totiž umožňují mladým lidem získávat a rozvíjet kompetence, které jsou pro jejich budoucí kariéru klíčové. Jedná se zejména o tzv. měkké dovednosti (soft skills), jež jsou přenositelné a uplatnitelné napříč různými profesemi a obory.

Konkrétně jde především o oblasti:

- **Komunikace**, a to na různých úrovních: studenti mezi sebou navzájem, student versus vyučující, studenti vůči partnerům, od kterých získávají informace pro řešení specifického zadání, nebo také komunikace ve vztahu k rodičům či v rámci svých „sociálních bublin“. Z posunu v komunikaci studenti těží průběžně, kdežto probíranou látku ve škole často využijí daleko později v budoucím životě. Studenti dále rozvíjejí zpětnou vazbu, metodiku reflexe a sebereflexe, hodnotí sami sebe i své kolegy v týmu.
- **Kritické myšlení, práce s daty i ověřování zdrojů**, které je nezbytné vyhledat, analyzovat a účelně použít. V této oblasti studentské projekty také podporují schopnost sdělovat své názory, diskutovat o svých i jiných pohledech na probíraná témata, učit naslouchat a vnímat druhé. Tyto faktory v kombinaci s přímou komunikací (nezprostředkovanou elektronicky) podporují schopnost překonávat rozdíly mezi lidmi a efektivně vzájemně diskutovat, i když se jednotlivé pohledy na téma liší.
- **Schopnost pracovat v týmu a společně plnit stanovené cíle**. Kooperativní jednání je velmi podstatné pro většinu profesí, ve kterých žáci a studenti jednou najdou své uplatnění. Projektové vzdělávání učí dovednostem, jako je struktura komunikace, analýza, plánování, kreativita při práci na projektu, dělba rolí v týmu, vnímání a využívání silných stránek svých i spolužáků.
- **Prezentační dovednosti**, protože výsledný projekt pak studenti sami nebo ve skupině ostatním prezentují. Schopnost prezentovat je potřeba trénovat – je to dovednost. Pokud člověk pravidelně nevystupuje před veřejností, dochází k nárůstu obav. Naopak pravidelné prezentování pomáhá přijímat tuto činnost jako přirozenou. Prezentace projektů tak významně posiluje osobnost každého jedince.

Jak je patrné, studentské projekty mají obrovský vliv na rozvoj člověka. Je samozřejmé, že čím dříve v životě člověk začne, tím přirozeněji je přijímá. V dnešní době, kdy rapidně narůstá „citlivost“ dětí na stresové situace, má projektové učení dvojnásobný význam.

Obsah výuky využijí studenti v budoucnosti. Forma výuky přináší profit pro jednotlivce ihned!

A jak může takové projektové učení v praxi vypadat?

Vhodným příkladem je aktivita s názvem Létající cirkus, která je realizovaná v rámci projektu Implementace dlouhodobého záměru Moravskoslezského kraje. Má podobu projektových dní, ve kterých si žáci za využití improvizčních technik prakticky zkouší, jak může vypadat takové výběrové řízení u zaměstnavatele. V duchu Komenského „Škola hrou“ prochází žáci rozdělení do skupin prostřednictvím her a speciálně upravených cvičení (využívány jsou techniky typické pro improvizční školy) celým průběhem přijímacího řízení, počínaje vyhledáním vhodných pracovních míst (vč. zvážení všech kvalifikačních a dovednostních požadavků) až po samotný pohovor před porotou. Cílem aktivity, která je využívána v rámci kariérového poradenství, je posilovat kompetence nezbytné pro hledání zaměstnání a úspěšné uplatnění na trhu práce. Patří k nim zejména orientace na trhu práce, identifikace silných a slabých stránek či sebe prezentace. Současně se děti učí kriticky přemýšlet o své budoucí profesní cestě. Vedlejším, ovšem neméně podstatným přínosem je pak lepší klima a příjemná atmosféra ve třídě i pozitivní vztahy mezi spolužáky.

Realizátor této aktivity (Divadlo O2Z a sdružení ImproEdu, z. s.) využívá k této činnosti výstupy vzniklé v rámci projektu KAP III (OP VVV), které jsou veřejně a zdarma dostupné na webových stránkách www.improedu.com (<https://improedu.com/wp-content/uploads/2025/06/Sbornik-KP.pdf>). Tato „Praktická příručka pro kariérové poradce“ přináší řadu inspirativních námětů na hry a cvičení (zpracovaných do podoby pracovních listů), které je možné v rámci poradenské práce a jednotlivých projektových dní využít. Současně kariérovým i výchovným poradcům ukazuje, že osobní předpoklady každého žáka, jeho silné a slabé stránky, lze zjišťovat i jinou cestou než diagnostickými nástroji. I když i o těch je v textu zmínka.

Její využití je velmi jednoduché – stačí si vybrat projektový den, vytáhnout k němu potřebné pracovní listy ... a můžete začít. Tak proč to nezkusit? Přejeme pedagogům i žákům hodně zábavy při realizaci projektového učení v duchu Škola hrou.

Autoři

Mgr. Šárka Hermanová

Absolventka oboru Andragogika v profilaci na personální management na UPOL. Má více než 20 let praxe v oblasti personalistiky a řízení lidských zdrojů, posledních 7 let působí jako HR Manager v mezinárodní společnosti. Disponuje dlouholetými zkušenostmi s vedením projektů zaměřených na spolupráci se školami, aktivně spolupracuje s VŠB TUO a Ostravskou univerzitou. Je akreditovanou koučkou.

Mgr. Vladislav Kos

Lektor, psycholog a improvizální herec. Vede improvizální školu Improacademy. Využívá improvizální techniky ve vzdělávání a v oblasti osobnostního rozvoje, je spoluautorem metodiky Improlingua určené pro jazykové vzdělávání. V pozici lektora se specializuje na tréninky v oblasti kariérového poradenství, rozvoje manažerských dovedností, kreativní komunikace, týmové spolupráce atd. Jako zdravotní klaun rozdává smích a radost těm, kteří jej ocení.

Mgr. Jitka Vegrachtová

Původně sociální pracovnice, která od roku 2004 působí v oblasti řízení a administrace projektů zaměřených na osobnostní rozvoj, sociální začleňování apod. Na krajském úřadě Moravskoslezského kraje byla součástí projektového týmu, který poskytoval komplexní podporu školám v oblasti kariérového poradenství a při volbě profesní dráhy žáků.

Kontakt: info@improedu.com